

## Αθηναϊκά δρομολόγια

Ο συγγραφέας Σωτήρης Δημητρίου, στο βιβλίο του *Τα σπωροφόρα της Αθήνας*, αναζητά στην πόλη τον νοσταλγικό τόπο της χαμένης καταγωγής. Γράφει για την απαξιωμένη αστική κληρίδα του δημόσιου χώρου, για την περιπλάνηση στην πόλη και τις ανθρώπινες σχέσεις, για την περιπέτεια των νοσημάτων, των λέξεων και της γραφής. Ο ήρωας του διηγήματος, το οποίο

### ΤΗ ΜΑΡΙΑΣ ΜΟΙΡΑ

αποτελεί το κεντρικό μοτίβο του αφηγήματος, το παράδειγμα και την αφορμή για να μοιραστεί ο συγγραφέας με τον αναγνώστη τις σκέψεις και τις παρατηρήσεις του για την αγωνία της συγγραφής, είναι ένας εκκεντρικός και ιδιόρρυθμος εραστής των ανοικτών δρόμων και των αστικών δρομολογίων. Ένας φιλοπερίεργος αυτόφωτος περιθωριακός, που η ζωική ορμή του βαδίσματος τον φέρνει από τη μια συνοικία στην άλλη, αποκαλύπτοντάς του τις μυστικές και παραγνωρισμένες, για μας τους εποχούμενους «κανονικούς» πολίτες, πτυχές και όψεις μιας άγνωστης πόλης. Ένας αμετανόητος πεζοπόρος, ένας «βαδιστής», όπως τον αποκαλεί ο συγγραφέας, ο οποίος στις πορείες του καταγράφει τα σπωροφόρα της Αθήνας και τα επισκέπτεται τακτικά, σα να ανήκουν στο δικό του αγαπημένο περιβάλλον. Ένας αυτόκλητος χαρτογράφος των ξεχασμένων δέντρων της πόλης και των αγνοημένων, σχεδόν ανεπιθύμητων καρπών τους, που σπίνονται ανέγγιχτοι στην άσφαλτο. Ένας απρόβλεπτος κάτοικος-τροφουλλέκτης, που οδοπορεί ανά την Αθήνα και γεύεται ανέμελα «τα κοκκινόμαυρα μούρα, τα εύγευστα ρόδια, τα γλυκά σύκα, τα μέσκουλα,

τα τζιτζιφα, τα μελίκοκα» των καλλωπιστικών αλυσίλλων. Ένας πλάνης που με τις διοδοτήσεις του ενώνει σε ένα ιδιότυπο δίκτυο το Κολωνάκι με τη Νεάπολη, το Παγκράτι με το Παλαιό Φάληρο, το Μετς με τις Τζιτζιφιές, με τα αόρατα νήματα των βαδιστικών του εξορμήσεων. Κάποιος που απολαμβάνει την ανάγνωση των αστικών τοπίων, το απροσδόκητο ή το ανέφικτο των συναντήσεων μέσα στην κίνηση του πλήθους, την τυχασιότητα των διαθέσεων, τη σταδιακή και ραθυμη διεύθυνση στο σώμα της πόλης.

Η ποιητική της μετακίνησης ξεδιπλώνει ένα δυναμικό πεδίο ελευθερίας, καθώς συσχετίζει και αρθρώνει διαφορετικούς τόπους, επιτρέποντας τις διαβάσεις. Οι ιστορίες, οι αφηγηματικές συγκροτήσεις του νοήματος των ανθρώπινων δράσεων, ιδρύουν χώρους καθώς δείχνουν τους τρόπους που η ανθρώπινη δράση εκκρίνει το χώρο και το χρόνο της. Ο δημόσιος χώρος της Αθήνας ανακτάται μέσα από την περιπλάνηση και τις δράσεις του ήρωα και ανασυντίθεται σαν το σύνολο των θραυσμάτων μιας παιγνιώδους καθημερινότητας. Ο χώρος είναι για τον ντε Σερτίω ένας τόπος, όταν γίνεται πεδίο μιας δράσης, όταν, με την πιο πλατιά έννοια του όρου, κατοικείται: «Έτσι, ο δρόμος που ορίζεται γεωμετρικά από την πολεοδομία μεταμορφώνεται σε χώρο από εκείνους που τον περπατούν». Η δράση δίνει ζωή στους τόπους, κάνει να γεννιούνται διαφορετικοί χώροι, καθώς εισάγει τη μεταβολή και την κίνηση, τις διαφοροποιήσεις δηλαδή, στις εγκαθιδρυμένες ταυτότητες των τόπων<sup>ii</sup>. Η οικειότητα με την πόλη για τον ήρωα του Δημητρίου είναι απότοκο του βαδίσματος, έχει τη γεύση των φρούτων, την προσδοκία της αν-

θρώπινης επικοινωνίας, το ρυθμό των ποδιών που μετακινούν το σώμα από τόπο σε τόπο, είναι βίωμα και αποθέωση των αισθήσεων.

«Μια φορά κι έναν καιρό οι δρόμοι της πόλης ήταν δρόμοι, οι πλατείες της πλατείες και οι αγορές της αγορές. Στους περίοπτους αυτούς τόπους αναδύθηκαν οι πρώτες ιστορικές εστίες του πολιτισμού και δημιουργήθηκαν οι συνθήκες για τη συνεχή διαπραγμάτευση της σημασίας, των κανόνων και των όρων της

ανθρώπινης συμβίωσης»<sup>iii</sup>.

i Σ. Δημητρίου, *Τα σπωροφόρα της Αθήνας*, εκδόσεις Πατάκι, Αθήνα, 2005.

ii Σ. Σταυρίδης, *Μετεωροι χώροι της ετερότητας*, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2010.

iii Κ. Τσουκαλάς, *Ανα-γνώσεις ενός κόσμου που θα μπορούσε να είναι άλλος*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 2002.

*Η Μαρία Μοίρα είναι αρχιτέκτονας και διδάσκει στο ΤΕΙ της Αθήνας*